

ELŐFIZETÉS:
 jul.—sep. . . 1 frt. 50 kr.
 fél évre . . . 3 " — "

A lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények a szerkesztőtulajdonosnak küldendők.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb. Nyilttér sora 12 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések VOLF JOZSEF kereskedése, BITTERMANN NÁNDOR nyomdája és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr.Megjelenik e lap minden **7., 14., 21.** és **28-án**Egyes szám ára **15** kr.

Előfizetési felhívás.

Lapunk multi számával fejlődésének új stadiumába lépett.

Február havában ugyanis benyújtottuk folyamodványunkat a tek. megyei bizottsághoz a végett, hogy lapunk a megye hivatalos közlönyéül fogadtassék el.

A f. hó elsején és folytatólagosan tartott megyei bizottsági gyűlésen tárgyalt határozat következőleg hangzik:

» ^{104.} _{bizotts.} 1879. ^{1953.} _{k. i.} 1879. Ezen kérvény folytán a megyei bizottság beleegyezését nyilvánítja ki ahhoz, hogy a „Bácska” című lapban a megyének közhasznú és általános érdekekkel bíró hivatalos intézkedései közzé tétessenek, miért is mint ilyent a megyebeli községeknek figyelmébe és pártfogásába ajánlani és hirdetéseit e lapban is közzététetni határozta.

Miről Sándor Béla alispán úr, Radics György szerkesztő úr, a járási szolgabírák és ezek útján a megyebeli községek jegyzőkönyvi kivonatban értesítettetni rendeltettek.

Ha eddig is azon munkások közé tartozunk, kik mulhatlan kötelességüknek ismerik el hatáskörükben a megye érdekeit előmozdítani s ezáltal közvetve a haza felvirágoztatásán fáradozni: annyival inkább tartozunk azok közé ezentúl, midőn az idézett határozat folytán lapunk arra van hivatva, hogy a megye érdekeit kiváló módon képviselje. Hazafiúi örömmel teszünk eleget vállainkra rótt új kötelességünknek, lelkesítve azon tudat által, hogy az elismerés mely olykor nyíltan, olykor csak titkon adja meg az

érdemnek az elismerést, nem fog elmaradni azok részéről, kik elfogulatlan elmével bírálják a viszonyokat.

Vérmes reményeket nem táplálunk, hiú ígéretek által nem csalogatjuk a közönséget. Jelszavunk a jövőre nézve is az, mi volt a múltban: t. i. haza! Ezen egy szó magában foglalja tehetségünkhöz mért törekvésünket a jó, szép s nemes után; buzgólkodásunkat a tudomány s művészet terjesztése mellett; igyekezetünket, távol minden politikától, éber figyelemmel kísérni megyénkben minden mozzanatot, a hol kell kiemelni a jót, ostorozni a tévedéseket.

De hasztalan minden törekvés, ha az pártfogásban nem részesül; azért mélyen tisztelt előfizetőinket bátorkodunk arra fölkérni, miszerint letelvén a negyed év, előfizetéseiket megújítani szíveskedjenek.

Lapunk ezentúl is úgy mint eddig havonként négyszer jelenik meg. Előfizetési ár:

Egy egész évre 6 frt.

Fél évre 3 frt.

Negyed évre 1 frt 50 kr.

Az előfizetés legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhető.

Honfíúi üdvözlettel

A szerkesztőség.

Bács-Bodrog megye bizottságának f. évi április hó 1-én és 2-án tartott évnegyedes gyűlése.

(Folytatás és vége.)

Az alispáni jelentés után, mely egész terjedelmében elfogadtatott, különös érdekekkel bírt a megyeháza kiépítésének ügye. Az állandó választmány javaslata szerint a költségek, melyek e célra lesznek fordítandók, 320,000 fitra rúgnak olyképen, hogy a nevezett összegből két év alatt 7% törlesztessék.

Ez ellen fölszólalt *Rác György*, ki súlyosnak tartotta a két év leforgása alatt lerázandó terhet, s épen azért indítványozta, hogy az említett törlesztés ne két év, hanem öt év lefolyása alatt eszközöltessék.

Sándor Béla alispán úr nem véli elfogadhatónak *Rác György* indítványát, mert ha *Rác György* indítványa elfogadtatik, akkor a megyeháza kiépítése sokkal drágábbá kerülne, mint eredetileg az állandó választmány javaslatában előirányozva volt.

Ugyanis mennél tovább kell az illető vállalkozónak a pénzre várakoznia, annál nagyobb árt fog vállalátának szabni.

A megyeháza kiépítése ellen általában hevesen kelt ki *Raichl Péter*. Igen szép dolog az, mondá a többi között, hogy mi a többi civilisált nemzetek nyomdokain haladni iparkodunk, ámde hogy ezt tehessük, először járni kell tanulni; mi pedig Bács-Bodrog megyében nem tudunk még járni, mert nincsenek utaink, s ha vannak is, azok oly rossz állapotúak, hogy főleg téli időben a gabnatermelő nem képes gabonáját udvarából tovább szállítani. Ha pedig így a kereskedés alapföltétele, a közlekedés meg van akadályozva, akkor jólét nem létezhetik. Először tehát a főbajon, az utak rossz állapotán kell segíteni, s csak azután másra fordítani figyelmünket.

Korbay Károly ellenveti, hogy most nincs az utakról szó, melyek annak idejében szintén tárgyalás alá fognak vétetni, hanem a megyeháza kiépítéséről. A megyeháza kiépítését már a múlt gyűlés szükségesnek mondotta ki. Részéről a megyeháza kiépítését dokumentáló argumentumokat azzal szaporítja, hogy a nép jóléte az adminisztráció könnyűségétől függ; már pedig az adminisztráció Bács-Bodrog megyében okvetlenül megkívánja, hogy a megyeháza kiépítettessék, azért legnagyobb készséggel járul az állandó választmány javaslatához.

Ezek után az állandó választmány javaslata elfogadtatott.

Következett a tiszai járási orvos választása. A kijelölő választmányba *Sándor Béla*, *Vojnich Jakab* és *Jankovich Aurel* urak választattak meg. A gyűlés néhány percre felfüggesztetett. Midőn már főispán ő méltósága a teremből távozott, *Széchenyi Jenő* azon indítvánnyal lépett föl, hogy *Matkovich Lajos* és *Volarich Dániel* uraknak, erélyes intézkedéseik miatt, melyek *Martonos* községét a Tisza árja ellen megvédték, jegyzőkönyvileg köszönet szavazzassék.

A gyűlés újbóli megnyitása után főispán ő méltósága mindenekelőtt megjegyzi, hogy *Széchenyi Jenő* indítványa fölösleges, miután a köszönetnyilvánítás jegyzőkönyv útján úgyszintén megtörtént már.

Ezután főispán ő méltósága felolvasta azok neveit, kik a tiszai orvosi állásra a kijelölt választmány által javaslatba hozattak, és pedig:

Dr. Arányi, *Dr. Csillag*, *Dr. Weisz*, *Dr. Redlich*, *Dr. Glückstahl*. A szavazás kalapfölemeléssel ment véghez. A többség *Dr. Arányi* részén volt s így ő lett tiszai járásorvosnak megválasztva.

Egyéb ügyek elintézése után következett egy közigazgatási bizottsági tagnak megválasztatása. A választás hosszú időt vett igénybe, miután a szabályok értelmében a közigazgatási bizottsági tagválasztásnak szavazó lapok útján kell eszközöltetnie a jelenlevő és távollevő megyei bizottsági tag urak felolvasásával. A szavazás eredménye az volt, hogy *Debelacsky* úr választatott meg közigazgatási bizottsági tagnak.

Ezzel a gyűlés bezáratott.

Másnap reggel 9 órakor ismét főispán ő méltósága megnyitotta a gyűlést. Ekkor került tárgyalás alá a „Bácská“-ra vonatkozó határozat, mely a múlt s jelen szám előfizetési felhívásában van foglalva s mely általános helyesléssel fogadtatott el. Egyéb ügyek közül különösen a földvári orvosválasztás és az ó-becsei gyógyszerész ügye keltett nagyobb érdeklődést. A földvári községi orvosválasztás ellen fellebbezés történt a megye bizottságához.

Rác György törvénytelennek mondá a választást, mert a jelöltek között voltak olyanok, kik orvostudori oklevéllel bírtak s dacára annak, olyan választatott meg, ki nem bír azzal.

Csupor Gyula ellenkezőleg állítja, hogy a választásnál nem történt törvénytelenesség.

Főispán ő méltósága figyelmeztette *Eremin* szolgabíró, hogy iparkodjék legalább a törvényt elolvasni, nehogy számos fellebbezés történjék járásából a megye bizottságához.

Az ó-becsei gyógyszerészre nézve az állandó választmány követeli a tiz évi forgalmi kimutatást.

Csupor Gyula megjegyzi, miszerint a tiz évi forgalmi kimutatást benyújtani lehetetlenség. Többszöri felszólítás után sem küldetett be a kimutatás és ez igen természetes, mert ha léteznek is az előbbi gyógyszerész özvegyénél feljegyzések, azok kétségkívül nem érdemelnek hitelt; s épen azért indítványozza, hogy az egész ügy a ministeriumhoz küldessék föl.

Dr. Milkó lehetőnek tartja a kimutatást s annak megtevésére határidőt kér.

Korbay Károly óhajtja, hogy a megye bizottsága az ügy eldöntésénél a nép érdekét tartsa szem előtt. Szerinte a népnek lesz kárára az, ha Ó-Becsen még egy gyógyszerész fog felállítani, azért pártolja az állandó választmány határozatát és kívánja a forgalmi kimutatás betérjesztését.

Csupor Gyula ismételve kijelenti, miszerint lehetetlenséget követel a megye bizottsága, midőn a tiz évi forgalmi kimutatást sürgeti. *Korbay*nak ellenveti, miszerint nem tudja, miképen függ össze népboldogító eszméivel az ó-becsei gyógyszerész?! Különben egy má-

sodik gyógszertár felállítása épen az ó-becsei képviselő testületnek határozott kívánsága; jele annak, hogy a nép érdeke tartatott szem előtt. Ismételve indítványozza, hogy ez ügy a ministeriumnak terjesztessék be. A vita befejeztével megejtetett a szavazás, melyből kiderült, hogy a megye bizottsága az állandó választmány határozatát fogadta el.

Néhány szolgabírói jelentés és egyéb az adminisztráció keretébe tartozó ügy elintézése után a gyűlés bezárattott.

Zombor, 1879. évi április hó 11-én.

Folyó hó 10-én tartá Bács-Bodrog megye közgazgatási bizottsága rendes havi ülését, melynek lefolyása alatt közszereget- és tiszteletben álló főispánunk Gromon Dezső úr ő méltósága ismét fényes jelét adta áldozatkészségének és nemesszívűségének.

Köztudomású tény, hogy ott, hol a szenvedők nyomorának enyhítéséről, a szerencsétlenek felségelyezéséről, a hazafias tett megjutalmazásáról, valamely közművelődési vagy általában nemes cél előmozdításáról van szó, ott Gromon Dezső ő méltósága kimagasló példája a kormányzatára bízott megyének.

Jól tudom, mikép a valóban nemes tett önmagában hordja jutalmát; mindamellett el nem mulasztatom, hogy a nagy közönség tudomására ne hozzam ő méltóságának abbéli áldozatkészségét, melylyel egy közművelődési intézet létesítését nemcsak elősegítette, hanem — szilárd meggyőződése szerint — biztosította is.

Évek multak már, hogy a gombos-bogojevai vasúti állomáson egy népiskola felállítása égető szükségnek mutatkozott.

A tanfelügyelői hivatal részéről e tekintetben megindított tárgyalások végre azt eredményezték, hogy az alföld-fiumei vasút igazgatósága egy népiskola szervezése céljából a szükséges helyiséget és a magas kormány évi 150 forintnyi segélyezése mellett a tanító díjazását felajánlá, a tanszoba bebutorozását és felszerelését azonban — miután a dúsgazdag „Dunagőzhajózási társaság“ minden hozzájárulást megtagadott — a közigazgatási bizottságtól kérte.

A közigazgatási bizottság pénzhiányában ezen kérelmet — fájdalom — nem teljesíthetvén, nevezett igazgatóságot eme kedvezőtlen helyzetről értesíteni határozta és e szerint a gombos-bogojevai iskola kérdése ismét huzamosb időre elodáztatott volna.

Azonban amit a közelebről érdekelt Dunagőzhajózási hatalmas társaság szükkeblűen megtagadott, azt a minden szép, jó és nemes iránt lelkesülő Főispán úr Ő méltósága a vele született nagylelkűségével sajátjából ajánlá fel.

A közigazgatási bizottság harsogó éljenekkel adott kifejezést meglepetésének és elismerésének Ő méltósága eme minden dicséretet felülmúló nemes tette iránt.

Visszhangozni is fog a megye összes lakossága keblében „**Éljen Gromon Dezső derék főispánunk!**“

T Á R S A.

Mi az élet?

(Angolból.)

Mi vagy te élet?
Megúnt vegyület
Búbánat, gond s haragból; —
Kínok s bajok
Öröm nem sok,
Ez is legott elpárol.

Halál te mi vagy, —
Kinek kicsiny, nagy,
Király és rab meghódol?
Legjobb barát,
Kit a sors ad
Feloldani búbánattól.

Ha mind elmúl
Nyugvó-ágyúl
A sír nekünk kinyílik;
A seb heged.
Zárul szemed
Mely könnyezett sokáig.

Mane-Tekel-Phares.

Lengyelország felosztásának kül- és belokai.

— Történelmi tanulmány. —

Városhy Tivadar-tól.

Külokok.

4. §.

A XVIII-ik század második felében a hatalmak közt fenállott sajtárságos politikai viszonyok, főleg a hubertsburgi béke után.

(Folytatás.)

Ausztria a portával 1771. július 6-án a sultán nővérének egy falusi birtokán megkötötte a conventiót, melynek értelmében Ausztria fegyveres erővel kötelezte magát (15—20 ezer emberrel) a portát védeni az oroszok ellen, a porta 11.250.000 forintot ad Ausztriának és Oláhország egy részét. Így tehát Ausztria mint szövetséges, és mint közbenjáró igyekezett hasznot húzni.

Legközvetlenebb okot Lengyelország felosztására Ausztria eljárása adott, midőn az 1770-ik év őszén megszállotta azon területet, melyen a Zsigmond által elzalogosított 13 szepesi város volt.

Ausztriának ezen eljárása újabb bonyodalmakra adott okot, melyek Lengyelország felosztásával végződtek.

Irodalom.

Pestalozzi válogatott paedagogiai munkáinak Zsengeri Samu által eszközölt magyar fordításából megjelent a második füzet, mely az első füzetben megkezdett III. résznek („Hogyan oktatja Gertrud gyermekeit“) folytatását hozza. Nem mulaszthatjuk el, a tanügy iránt érdeklők figyelmét felhívni ezen vállalatra, mely nemcsak a magyar paed. irodalomnak régi tartozását rója le ama nagy nevelésügyi reformátorral szemben, hanem a német tudományos nyelvben nem eléggé jártas néptanítókra nézve — kik nem olvashatják Pestalozzi műveit eredetiben — határozottan hézagpótló.

Világtörténet a legrégebb időktől korunkig. I. k. 3 füzet. A művelt közönség számára írta *Sebestyén Gyula*. E füzetben Egyiptom földje és a Nilus leírása után Egyiptom története adatik elő a Sesostris mondákig

„Képző művészeti szemle“ havi folyóirat IV. füzetét vette szerkesztőségünk. Előfizetési ára egész évre 4 frt, fél évre 2 frt. E folyóiratnak van társlapja „Magyar Műipar.“ Ára egész évre 2 frt.

Jókai Mór koszorús írónk „Magyar-Világ“ — april elején megindult — című képes néplapját a legmelegebben ajánljuk mindazok figyelmébe, kik a nép kezébe jó irányú, erkölcsös, hazafias, irodalmi színvonalon álló olvasmányt akarnak juttatni. A „Magyar-Népvilág“ képeit elsőrendű hazai művészek rajzolják,

Ausztriát a Szepesség megszállására következő ok vezérelhette: vagy a jog, melyet most évek hosszú sora után ezen kedvező alkalommal érvényesíteni akart, vagy meggondolatlan sietés, mely azt engedte következtetni, hogy előre igyekszik magának egy részt biztosítani Lengyelországból annak el nem háríthatlan felosztása alkalmával. Ausztriának joga a szepességi városokra feladatunk keretén kívül esik; akár volt joga Ausztriának tenni ezt vagy nem, kétségkívül ezen tette által nagyot hibázott, mert nem vethette a többi hatalmak szemére hasonló eljárásukat, és az egész fellépésnek azon látszata volt, hogy Ausztria nem idegenkedett a felosztásnak eddig leghevesebb ellenzőjéből, annak részesévé válni, s másrésztől örvendetes alkalmat szolgáltatott különösen II. Frigyesnek, ki ezenel azt mondá, miszerint nem mentheti fel magát a kötelesség alól, Ausztria példáját követni.¹⁾ Lengyel-Porosz-hont szállotta meg s ott hallatlan kegyetlenségeket vitt véghez.

Annál inkább izgatta föl II. Frigyes Ausztria hasonló eljárásra, mert utóbbi seregének tovább É-ra való benyomulása által, hódítási vágyáról tett tanúságot.

Seeger alezredes volt az első, ki kimondá, hogy

¹⁾ Laboulaye E. 86. 1.

szellemi részét pedig tekintélyes irodalmi erők írják. A lap felelős szerkesztője: Visi Imre.

Az előfizetések — legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők — az „Athenaeum“ hirlap kiadóhivatalához (Budapest, Ferenciek-tere) intézendők. Az előfizetési ár: Negyedévre (april-junius) 1 frt. Félévre (april-szeptember 2 frt. Három negyedévre (april-december) 3 frt.

A „Nagy-Tükör“ szatirikus képes hetilap, szerkeszti: Visi Imre, rajzolja Jankó János és Freckay László; ára negyedévre 1 frt, félévre 2 frt. Az előfizetések az Athenaeumba küldendők.

Zene.

Táborszky és Parsch budapesti zeneműkereskedésében megjelentek:

„*Ágnes asszony. Lukácsy Sándor legújabb népszínművének összes kedvelt dalai.* (1. Egy virág volt . . . 2. Ritka árpa . . . 3. Találják ki . . . 4. Fehérváron szép az élet . . . 5. A kis leány kertjébe . . . 6. Ezrével terem nyáron. Szentirmay Elemértől. 7. Ez a kis lány éli világát . . . 8. Hogy elcsaptak . . . 9. Jaj de búsan jön . . . 10. Eszem adta . . .) *Énekhangra zongorakísérettel alkalmazta Erkel Elek.*“ Ára 1 frt.

„*A bácskai rezervisták. Varga János eredeti látványos népszínművének leghedveltebb dalai.* (1. Csipkebokor

a Zsigmond által elzálogosított Szepesség sokkal tágabb területet foglalt magában, mint a minőt mostan értenek közönségesen a 13 szepesi város területe alatt, mire II. József indítványára M. Terézia az udvari haditanácsnak főnöke Lacy gróf azon parancsot kapta, hogy a császári sas kitűzését a határon oly módon eszközölje, miszerint Sandec, Neumark és Czorsztyu lengyel starostiak is határozottan bennfoglaltassanak az elfoglalandó területben.

Valamint Ausztria előbbi eljárása menthető, mert hisz a lengyelek pénzzavarukban maguk ajánlották föl a szepesi városokat¹⁾ és a magyar országgyűlés folyton zaklatta őt, hogy ígéreténél fogva szerezze vissza a Szepességet; épúgy kárhoztatandó mostani eljárása, mely azon gyanút keltette föl a hatalmakban, hogy csakugyan területnagobbodás után törekszik, főleg miután szendrői Török, a magyar udvari cancellaria tanácsosa ezen címet vette föl „Aministrator provinciæ incorporatae.“ Föltéve, hogy joga is volt Ausztriának ezt tenni, mégis nem kellett volna saját ügyében bírónak lenni, hanem meg kellett volna várnia, míg eldől a dolog, vagy pedig Lengyelország önkényét lemond a tartományról. Ausztria ezen perctől fogva egy híron pendült Frigyes és Katalinnal s Frigyes nyilat-

¹⁾ Arneht 196. 1.

idres-bodros virága; 2. A kis madár; 3. Megy a gőzös Kanizsára; 4. Román nóta.) *Énekhangra zongorakisérettel alkalmazta Erkel Elek.* Ara 80 kr.

A két utóbbi mű dalai akként vannak zongorára alkalmazva, hogy azokat ének nélkül is játszhatni.

„*Fluide. Galopp für das Pianoforte componirt von Philipp Fahrbach junior.* Ara 50 kr.

Igen élénk, esinos gyors-polka.

B. Á.

A zombori takarékpénztár

forgalom kimutatása

1879. évi január hó 1-től 1879. évi március 31.

BEVÉTELEK

1878. évi dec. hó végével maradt készpénz	14704	frt	09	kr.
Betételek	213200	"	42	"
Ing. adott kölcsönök u. törlesztések	28792	"	—	"
Váltókért	344692	"	22	"
Értékpapírokra adott előlegek után .	10150	"	80	"
Ideiglenes betételek	15915	"	61	"
Eladott értékpapírokért befolyt . .	70587	"	50	"
Beszedett biztosítási díjak	473	"	65	"
A kincstár részére beszedett bélyegdíjak	44	"	70	"
Beszedett betáblázási illetékek . .	296	"	47	"
Házzámla	183	"	33	"
Összesen	699040	frt	79	kr.

JÖVEDELMEK:

Kamatok ingat. adott kölcs. u.	11733.76	
" váltók után	10735.15	
" értékp. adott elől. u.	808.85	
Eladott értékpapírok és be-		
váltott szelvényekért	7200.70	
Intézetiház bérjövödelme	250.01	
Iratdíjak	1474.86	
Késedelmi kamatok	248.57	
Nyomatványokért	594.48	
Vegyves bevételek	363.85	33410 " 23 "
Főösszeg	732451	frt 02 kr.

KIADÁSOK:

Visszafizetett 5 és 6% betételek . .	205580	frt	99	kr.
5 és 6% a betételek után kifizetett kam.	13830	"	09	"
Kölcsönök ingatlanokra	54990	"	—	"
Leszámított váltókért	204779	"	03	"
Jelzőlogilag bizt. váltó-kölcsönökre	162610	"	—	"
Előlegek értékpapírokra	13980	"	—	"
Ideiglenes kiadások	15915	"	61	"
Biztosítási díjak	150	"	—	"
A kincst. részére átszállított bélyegdíjak	32	"	35	"
" " " " " bet. illetékek	137	"	90	"
A részvényt. után 1878. évre kifiz. kam.	4880	"	—	"
" " " " " 1878. " " oszt.	13664	"	—	"
Felszerelési kiadások	414	"	25	"
Jótevény célokra	1316	"	01	"
Ház-számla	107	"	17	"
Összesen	692387	frt	40	kr.

kozata szerint mi sem gyorsította épen annyira Lengyelország felosztását, mint Ausztria magatartása. ¹⁾

Katalin, midőn az osztrák és porosz fegyveresek bevonulását hallá, felkiáltott: „ki mer kivülem Lengyelországban parancsolni?” midőn pedig a Szepesség megszállásáról értesült, azt mondá: „Ha Ausztria fel akarja osztani Lengyelországot, a köztársaság többi szomszédjainak is hasonlót tenni jogában áll.”

Hogy azonban mind Frigyes, mind pedig Katalin ezt csak ürügyül használták föl rég óhajtott terveik valószínűsítésére, az abból tűnik ki, hogy Oroszország 1771-ben kezdett csak komolyabb figyelmet fordítani Ausztria említett lépésére állítván, hogy csak akkor értesült a dologról. Ez pedig lehetetlen; Ausztria ugyanis 1770. augusztus havában szállotta meg a szepességet s ugyancsak augusztus havában Lengyelország panaszt emelt; hogyan képzelhető tehát az, hogy Ausztriának eljárása csak 5 hónap után jött volna Katalin tudomására, főleg miután oly emberei voltak Varsóban, kik minden lépésére a külhatalmaknak örökös szemmel ügyeltek?

Tudta nagyon jól a dolgot Katalin, de akkor nem tulajdonított annak semmi fontosságot s hogy csak később tette ezt, jele annak, hogy ürügyül akarta

¹⁾ Raumer 3 10. 1.

felhasználni. Lengyelország felosztása határozottabban akkor jutott érvényre, midőn II. Frigyesnek öcsese Henrik, Katalinhoz utazott 1770. év augusztus havában. Mert különben hogy volna érthető az, hogy Henrik visszatérte után, (1771. február 18-án tért haza Potzdamba) február 19-én Frigyes ki-Poroszország kamarái elnökének Domhardtnak Frigyes azt írta, hogy a legnagyobb titoktartás mellett írja meg neki, hogy mennyit jövedelmez Ermeland, Kurland, Marienburg és Pomerania. Vajjon mi célból kérdezősködött volna Frigyes ez iránt, ha nem abból, hogy előre tudja, minő birtok fog kezére jutni. De különben elárulta valódi szándékát 1771. február 20-án, midőn szt-pétervári követének Solms grófnak azt írta, miszerint egyezséget hozzon létre Ausztria-, Porosz- és Oroszország közt a végből, hogy magukat Lengyelország rovására kölcsönösen nagyobbítsák.

Frigyes ezután mindinkább erélyesebben kezdett terve valószínűsítésén dolgozni; midőn 1771. april 21-én Wan Swieten audientiát kapott Frigyesnél s azt mondá neki, hogy reményli, miszerint nemsokára a béke Török- és Oroszország közt helyre fog állani, Frigyes azt írta Solmsnak, hogy Oroszország odázza el a békét Törökországgal, jeléül annak, hogy nem kívánja már többé Frigyes Ausztria közbenjárását, melyet

K Ö L T S É G E K :

Jövedelmi adó 1878. évre	2525 40
Kezelési költségek	1511.—
Házbér	375.—
Az igazgatók, tisztviselők és szolga fizetései	1938.— 6349 frt 40 kr.
	Összesen 698736 frt 80 kr.
Ehhez az 1879. márc. 31-én ma- radt készpénz	33714 frt 22 kr.
Főösszeg	732451 frt 02 kr.

Kelt Zomborban, 1879. évi március 31-én.

Barthal József s. k. *Csarsch Sándor s. k.*
igazgató. könyvelő.

Színház.

Április hó 7-én „Parlagi Janesi“ énekes vigjáték adatott elő. Bodrogi Báródi szerepében a kedélyes, régi jó öregurak csókolni való példányát mutatta be. A közönség jól mulatott rajta s nem volt fukar tapsaival. Somogyiné Széppataki fiatal özvegyet szeretetre méltóan adta úgy, mint Rónaszékiné a reménykedő, majd reményeiben megcsalódott Rózsit. Somogyi a városi uracsot oly hüen ábrázolta, mint Rónaszéki ura iránt ugyan hü, de annak szeszélyeivel szemben nyers szolgát. Berényi Parlagi szerepében ama jelenetben, hol

a fiatal özvegnél első látogatását teszi — jól játszott.

Április hó 8-án „Gringoire“ színmű és „Apró félreértések“ vigjáték került színre. Az első darabban Somogyi Gringoire szerepében oly kitűnően alakított, mint eddig még nem láttuk. Örömmel constatáljuk, hogy művészetével teljesen kimagaslott szereplő társai közül s midőn multtal Táray szerepében azt mondtuk, hogy tehetségének kétségtelen jeleit adta, ez alkalommal bátran állítjuk, hogy e szerepet a nemzeti színpadon sem adják különben. És ha szabad biztatnunk azt mondjuk: csak előre; ha szabad tanácsolnunk azt mondjuk: ne hanyagolja el magát s így a színpad első jelesei közé küzdheti fel magát. A második darabban Mezei játéka mulattatott bennünket s akaratlan mosolyra kényszerített az, hogy gyermekleányka komoly szerepet játszott s beszélt szerelemről, midőn inkább még „bábu“-jával játszhatnék. Az illusio teljesen elromlik így. Ez előadással az első bérlet lejárt. A második bérletfolyamra annál inkább felhívjuk t. közönségünk figyelmét, mert nem méltatlanokat ajánlunk becses pártfogásába.

Különféle.

Lapunk a husvéti ünnepek miatt jelenik meg 12-én s nem a rendes időben.

előbb annyira óhajtott; egyezték meg Poroszországgal a Lengyelországban teendő hódítások iránt; Ausztria majd hozzájárul akarva-nemakarva Frigyes, hogy ő is mennél nagyobb területre tegyen szert, azt mondá Wan Swietennek, csak kutasson, talán még több starostiákat fog találni, melyekre Ausztriának joga van.

1771. dec. 6-án Katalin azt írta Frigyesnek, hogy ő Lengyelország felosztását végrehajtott ténynek tekinti, s miután Frigyes Dancigról lemondott, nem is volt semmi nehézség benne.

Kaunitz e viszonyokból következőket vont le tanúságul: 1) a háborúnak további folytatása nemcsak Törökország, hanem a többi európai hatalmak politikai egyensúlyára nézve is veszélyes volna; 2) a háborúnak folytatása Orosz- és Poroszország ellen Törökország teljes elerőtlenedése mellett veszélyes volna Ausztriára; 3) Oroszország megtelepedése a fekete tengernél és a Lengyelországban kivívandó előnyök elodázhatlan eventualitások; 4) épúgy nem lehet megakadályozni Poroszország területi nagyobbodását.

Miután tehát a viszonyok megváltoztak, nem maradt egyéb hátra, mint Lengyelországot felosztani a béke és egyensúly javára.

Így tehát Ausztria is megbarátkozott a gondo-

lattal, melyet a másik két é-i hatalom rég táplált magában.

Miután 1772. február 19-én Galizinhez érkezett a felosztási okmány, mely Orosz- és Poroszország között 1772. február 17-én iratott alá, Kaunitz-nak nem maradt egyéb hátra, mint kijelölni a területet, melyet követelt.

Ausztria követelte a krakói palatinatusnak a Vistula jobb partján fekvő részét Bialától kezdve ezen folyó hosszában egész Szandomirig. Innen kezdve Parkowig azon sarokig, a hol Lublin, veres Oroszország és Brzesk palatinatusok határai összejönnek és a hol a nevezett folyóba egy másiknak kara ömlik be, mely a brzeskki palatinatus határában ered egész ezen palatinatusig és nagy Lithvaniáig.

Innen a brzeski palatinatus hosszában és Relz és Wolhynia között, úgy hogy a relzi palatinatus egész hosszában és terjedelmében az új határok közé legyen szorítva. Végre Moldvaország hosszában a határ egész Erdélyig, illetőleg Magyarorszáig, úgy hogy az összes terület balszárnyával Sziléziát és jobb szárnyával Erdélyt határolja.¹⁾

(Folytatása következik.)

¹⁾ Arneth 371, 1.

Fentartással közöljük ama hirt, hogy Szemző Gyula országgyűlési képviselő úr saját lakására enquettet hiv egybe husvét másodnapjára egy itt helyben építendő színház tervezete s módozatainak megbeszélése céljából. Ha e hir való, úgy csak örülnünk kell, hogy ily férfiú állott ez ügy élére.

Szeged szab. kir. város polgármesterétől 617. eln. szám alatt következő átiratot vettük:

Midőn a f. évi ápril hóban becses soraival az itteni árvízkarosultak részére segélyképen küldött 68 frt 41 krnak átvételét ezennel elismerném, engedje meg, hogy Szeged város véginségre jutott közönsége nevében ez úton is kifejezzem legforróbb köszönetemet nagylelkűségükért.

Szeged, 1879. évi ápril hó 7-én.

Pálfy Ferenc

polgármester.

A szabadkai szerb jótékony nőegylet husvét másodnapján ápril 14-én hétfőn a „Pest-város“-hoz címzett szálloda nagytermében „Tánc-estélyt“ rendez, a tiszta jövedelemnek két harmada az árvíz által sújtott szegedi lakosok részére, vallás- s nemzetiség különbség nélkül, egy harmada pedig az egyleti alap növelésére fog fordíttatni. Egy belépti jegynek az ára 1 frt o. é.

A verbászi ifjúság f. év április 14-én a szegedi árvízkarosultak javára táncfűzérkét rendez. Belépti-díj 50 kr. — Kezdeté fél 9 órakor.

Előfizetési felhívás a következő című korszerű munkára: „Tanulások Szeged sorsáról.“ Irta Szilágyi Dezső, segédmérnök. Magyarország és szab. kir. Szeged város két helyrajzi térképével. — A borzasztó katasztrópha, melynek még gondolata is remegéssel tölté el keblünket, megtörtént! — — Fáradhatlan törekvés s munkássággal, okszerű intézkedésekkel, gyors segély- s erélylyel azonban még mindent helyre lehet hozni, mit különben nemzetiségünk örök érdekei, a király szent akarata s a nemzet életrevalóságának igazolása a művelt világ előtt szorosán meg is követelnek a haza összes fiaitól, első sorban pedig Szeged város tősgyökeres magyar lakosságától. E nemzeti ügyet óhajtom én is fennt címzett szerény művem közreboresátása által előmozdítani, s törekvéseimet teljes siker is fogja koronázhatni, ha művem közreboresátásával egyszermind az abban tárgyaltakat is általánosan megismertetve, elfogadtathatom. Művem tartalmának bővebb részletezése helyett legyen elegendő ez alkalommal csupán csak annyit megjegyezmem, hogy a négy fejezet közül az elsőben a Tisza szabályozás körül elkövetett országos hibát a legelső Tekintélyek véleményezéseivel is igazolva fejtem ki, minek kiegészítésül a másodikban a „Csongrádi vízvázalasztó esatorna“ iránti javaslatomat adom elő. A harmadik fejezettel Szeged újraépítési ügyét fejtegetem, az általános szabályozás, az új kerületi beosztás, a körgát s az új Maroság iránti javaslataimmal, míg a negyedik honi városaink kor-

szerű fejlődésének s az általános árvízveszély elleni biztosításának elérhetése céljából az „Országos Köz-munkatanács“ közvetítésével állandó országos szervezés életbeléptetését sürgeti. A munka, tekintve, hogy a két nagy térkép kimetszése igen fáradságos munkát fog igényelni, csak május hó 31-én kerülhet ki a sajtó alól, a „Franklin-Társulat“ kiadásában. Előfizetési ára 1 frt. Bolti ára 1 frt 60 kr. leend. Az előfizetési pénzek, vagy csupán levélbeli megrendelések f. ápril hó végéig hozzám (Budapest, Muzeum-utca, 19. sz. II. em. 18. ajtó) küldendők. Kelt Budapesten, 1879. ápril hó 7-én.

Szilágyi Dezső,

segédmérnök.

Ajánlás. Egy jeles képzettségű zene- és énektanár óhajt városunkban megtelepedni Rott Endre úr személyében, ki a szegedi városi zenedének tanára és a városi dalárdának karnagya volt egész a katasztrófaig. A szegedi szomorú viszonyok most arra az elhatározásra birták, hogy tehetségei érvényesíthetésére kedvezőbb helyet keressen. Örömmel üdvözljük őt köztünk, hol régen érzett hiányt lesz hivatva pótolni — különösen a műének- és hegedűtanítás terén. A legmelegbben ajánljuk őt mindazon szülőknak, kik gyermekeiknek akár a zongora- és hegedűjátékban, akár a műénekben alapos oktatást kívánnak adni. Megérkezését tudatni fogja a közönséggel.

A mai számunkban foglalt Azienda biztosító intézet hirdetményére, mely intézet a legrégebb és legszilárdabbak egyike — t. olvasóink figyelmét felhívjuk.

Szerkesztői üzenet.

Díószeghynek Szabadkára: Várjuk ígért cikkét ama ügyet illetőleg; tárgyilagossá nézetnyilvánítás nem bánt senkit sem. Egyébként ha valaki az ilyenért is megharagszik, nem törődünk pulyka haragjával. Indítsa tehát utnak.

M. L-nak Temesvárra: A mostan küldötték közt, „Ábránd és való“-ban semmi valószínűség sincs. Egy ifjú (inek anyja halálos ágyán a legszebb tanításokat adja nem fog kacagni anyja holtteste felett; mert ha oly megromlott már a szülei körben, nem fog lenni azon szülei körben, mely Istent ismer s szereti a hazát. A „Búcsúban nem birtunk találni egy alap gondolatot: „Szombat este“ csinos lenne, ha a második versszakát megéteni lehetne; „Névnapra“ talán jobb elmondva. Az előbbi küldeményből talán „Ilka halálára“ szólót lehetne fölvenni — a többi pihenjen a papirkosár fenekén. Azt hisszük ön is azt akarja, hogy csak érdemeseket közöljünk.

A személyszállító gőzösök menetrendje
1879. Márczius 16-tól kezdve

további rendelkezésig.

Felfelé:

BEZDÁNBÓL BUDAPESTRE: hétfőn, szerdán, csütörtök, péntek és szombat $\frac{1}{2}$ 9 órakor este.

Lefelé:

BEZDÁNBÓL ORSOVÁRA és GALATZRA: hétfőn, szerdán, szombaton és BEZDÁNBÓL ZIMONYBA kedden és pénteken 9 órakor reggel.

A Mohács-Pécsi vasut vonatai a gőzösök meneteivel közvetlen összeköttetésben állanak.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: RADICS GYÖRGY.

HIRDETÉSEK.

Felhívás.

Szabácsy János

zombori mészáros régi és jó hírnévnek örvendő üzletébe egy székállót esetleg társat keres. — Bővebben értekezhetni fentnevezettel, — szóval vagy írásban.

3—2.

ÁRAK az osztrák államokra nézve.		ÁRAK az osztrák államokra nézve.	
	fr. kr.		fr. kr.
1/1 itcés palack	3 60	1/1 itcés palack	3 60
1/2 " "	1 80	1/2 " "	1 80
1/4 " "	— 90	1/4 " "	— 90
1/8 " "	— 50	1/8 " "	— 50

FEHÉR MELL-SZÖRP
(weißer Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva, mindennemű idült köhögések, melfajások, náthaláz, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdőelnyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen görcsös-köhögés és szamarhurtnál; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkakiköpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, még az oly heves és gonosz aszkórköhögést is, s a vérhányást.

Mayer G. A. W.,
gyáros Breslauban és Bécsben.

Kapható: Zomborban HEINDLHOFER R. kereskedésében.

12—8.

Alapított 1822-en.
Kir. szab.

Triesti Azienda Assicuratrice.

Az osztrák-magyar birodalom legrégebb bizt. intézete.

Biztosítéki alap 12 millió frt.

Magyarországon a biztosítást legelsőben honosítá meg 57 éves működése óta tűz-, jég- és életbiztosítási károkért összesen több, mint 100 millió frtot kárpótolt.

Biztosít :

- tűzkár ellen,
- jégkár ellen, különös tekintettel a gazdasági érdekekre és szükségletekre,
- tőkét, élet-, halál- és kiházasítási-esetre.

Az Azienda, a biztosítás általánosítása céljából, a közönség érdekében oly olcsó díjakat szab, hogy mindenki képes magát e biztosítás által károktól megóvni.

Alólirt intézeti képviselő mindennemű biztosítási ajánlatokat elfogad, és felvilágosítást készséggel nyújt.

A Triesti Azienda Assicuratrice.

10—1. Kerületi ügynöksége Zombor Goldstein Hermann.

Nyoma*ott Bittermann Nándornál Zomborban. 1879.